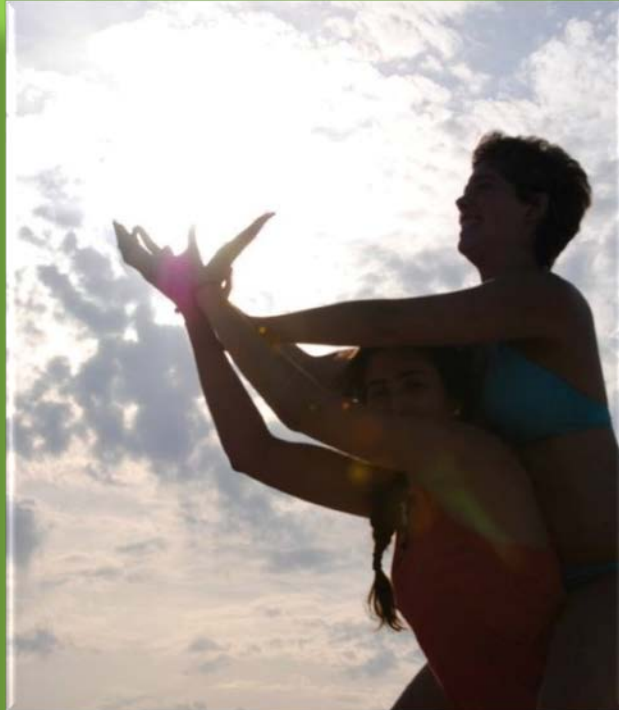

Část 3:

Kolíky.

Dávám všanc svou svobodu.

1. ročník střední školy

Svoboda je ve mně.

Je to hledání Pravdy, ne mé pravdy.

Je to povolání k Pravdě.

**Opravdová volba znamená orientovat své kroky
směrem ke svému Stvořiteli.**

1. Touha lidstva

„Vdechl mu v chřípí
dech života“

(Gen 2,7)

Seznámit mladého člověka s rozměrem lidské svobody jako počátkem cesty lásky a štěstí.

Úvod do tématiky začíná otázkami ohledně svobody, které klade své mamince sedmileté dítě. „Maminko, proč nás Bůh stvořil svobodné? A co znamená svoboda?“ Maminka jako odpověď dítěti použije pohádku o Pinocchiově.

Přejdeme ke čtení pohádky. V pracovním sešitě je navržený vzor, ale učitel může vybrat verzi, kterou považuje za vhodnější. Příběh může přečíst učitel nebo žák, a pokud by to bylo zajímavé, může se předvést jako scénka nebo s obrázky.

Vyprávění o Pinocchiově poslouží jako začátek prohloubení tématu o svobodě a jejím špatném využívání a o přiměřené pomoci pro uplatnění svobody. Tomu se věnují i dvě následující části zaměřené na hříchy a morálku. V této části se budeme věnovat dějinám, zaměříme se na touhu lidstva, která se velmi dotýká Pinocchia a Geppetta. Otcovství Geppetta, důstojnost Pinocchia a láska je zlatou nití, která propojuje dějiny a všechny části.

Aktivity 1, 2 a 3: Než se pustíme do pohádky o Pinocchiově, předložíme mladým lidem soubor definic, které více nebo méně vystihují pojem svobody.

Díky této aktivitě učitel získá celkový přehled o tom, jakou mají žáci představu o svobodě, a bude tak moci rozvinout ty aspekty, které bude považovat za nejvhodnější.

Důležité je nejprve vyslechnout názory mladých lidí, a potom je vést k uspořádání myšlenek.

Tato aktivita je určitým druhem brainstormingu. Jejím cílem není odpovědět na všechny otázky, ale vzbudit ve skupině zájem, aby bylo možné v následujících hodinách prohloubit, postupně vytvořit a během doby posílit názory a pojmy, s tím, že si je žáci lépe osvojí.

Zde postupně ukážeme citáty a navrhneme krátkou reflexi, aby bylo možné zahájit dialog a sdílení ve skupině:

- **„Jsme svobodní, ale jsme závislí na našich činech.“** Je naše svoboda podmíněna našimi činy? Existují věci, které nás opravdu spoutávají?
- **„Vím, že po smrti najdu svou pravou svobodu.“** Zdá se, že život a svoboda nejsou navzájem slučitelné. Pravá svoboda v tomto životě neexistuje?
- **„Svoboda spočívá v tom, že dělám to, co chci.“** Jsem svobodný, když dělám to, co se mi líbí? A když to, co dělám, mě nečiní šťastným? A jestliže mě to, co chci dělat, zotročuje?
- **„Svobodu ještě nemáme, musíme usilovat o její dosažení.“** Je svoboda něco, co si mohu zasloužit? Nedosáhnou jí všichni?
- **„Tvoje svoboda končí tam, kde začíná svoboda ostatních lidí.“** Závisí moje svoboda na ostatních?
- **„Nejsme svobodní tehdy, když děláme to, co chceme, nezaměňujeme svobodu se zhýralostí.“** Jaký je rozdíl mezi svobodou a zhýralostí?
- **„Nikdo není svobodný, dokud nenajde sám sebe.“** Svobodu si poskytujeme sami?
- **„Svoboda je neslučitelná s láskou. Milující člověk je vždy otrokem.“** Láska z nás dělá otroky?
- **„Svoboda sama o sobě nemá hodnotu. Je třeba si jí vážít kvůli tomu, co díky ní dostáváme.“** Je svoboda směnitelná jako peníze?
- **„Svoboda neexistuje, ale existuje hledání svobody. Její hledání nás činí svobodnými.“** Jak můžeme hledat něco, co neexistuje?
- **„Svoboda není jednoduše výsada, kterou získáme; je to vlastnost, kterou musíme získat.“** Je to výsada pro všechny? Kdo ji nemá, může ji s námahou získat?
- **„Svoboda spočívá v naprostém sebeovládání.“** Mohou vedle sebe existovat pojmy svoboda a sebeovládání?

ZPRACOVÁNÍ PŘÍBĚHU PINOCCHIA:

Všem žákům se rozdají pracovní sešity. Vyzveme žáky, aby v duchu odpověděli na každou položenou otázku (můžeme pustit jako zvukovou kulisu hudbu) a povzbudíme je, aby si sdělili své myšlenky. Učitel bude moderátorem diskuse a vždy shrne to, co žáci řekli; ukončí diskusi tím, že uvede důležité pojmy pro hlavní cíl této části.

Využitím příběhu Geppetta a jeho touhy mít opravdové dítě, které by bylo stejné jako Pinocchio (dřevěná loutka podobná dítěti), se ukáže, že to nic nemění na skutečnosti, že je to loutka s provázky, kterými ji může Geppetto ovládat. Tato okolnost slouží k tomu, abychom ukázali, že bez svobody nemůže být nikdo naplněn člověkem. Kdyby Bůh stvořil lidskou bytost, která by byla s ním spojená provázky, aby jí mohl hýbat, nebyl by, podobně jako Pinocchio, opravdovým dítětem, skutečnou osobou, ale loutkou vedenou Boží vůlí. On nás naopak stvořil svobodnými. Bůh stvořil člověka se schopností uvažovat a dal mu důstojnost osoby, která je iniciativní a ovládá svou činnost, která může být dobrá nebo špatná a která se ve svobodě řídí rozumem a vůlí. Proto svoboda činí z člověka MORÁLNÍ subjekt. Toho, aby se člověk zaměřil na dobro, dosáhneme jen tehdy, když se využije svoboda. A opravdová svoboda je znamením božského obrazu v člověku. Bůh chtěl dát člověku možnost, aby vzal rozhodování do svých rukou a svobodně je přijal, aby spontánně hledal svého Stvořitele a dosáhl plné dokonalosti. Láska je cestou tohoto hledání. Když Pinocchio cítí, že ho Geppetto hluboce miluje, je schopen milovat ho opravdovou láskou, a tehdy Geppetto přijme Pinocchia za opravdového syna.

Mluvicí Cvrček doprovází Pinocchia v období, kdy se jako loutka zbaví svých provázků. Je hlasem jeho svědomí, je stále s ním, během cesty ho upozorňuje na nebezpečí a radí mu ke správné volbě. Podobně člověk odhalí v hloubi svého svědomí, že existuje zákon, který si sám neurčil, ale musí se jím řídit. Jeho hlas zní v jeho srdci, když je to nutné. Bůh vepsal do srdce člověka zákon a lidská důstojnost spočívá v jeho zachování. Podle něj bude osobně hodnocen. Svědomí je nejtajnějším středem člověka.

Je jako jeho svatostánek, kde může být sám s Bohem. Hlas svědomí zaznívá v jeho nejhlubším nitru. Svědomí obdivuhodně umožňuje poznat tento zákon a jeho zachování spočívá v lásce k Bohu a bližnímu. Láska je současně cestou k setkání.

Pinocchio získává svobodu, protože díky provázkům již nepodléhá Geppettovi. Proto je schopen jednat podle svého rozhodování. Svět, společnost a přátelé ale mají někdy vliv na rozhodování. Svobody se využívá špatně, jestliže se zneužívá. A může dojít k tomu, že ji člověk cestou ztratí, tak jako se to stalo Pinocchiově.

Zlo je zavádějící a v životě člověku ukazuje svou přívětivou tvář. To, co je snadné, bezprostřední a líbivé se jeví jako něco zdánlivě dobrého a člověka to přitahuje. Proto se každý lidský život (jednotlivce i kolektivu) jeví jako dramatický zápas mezi dobrem a zlem. Když člověk zkoumá vlastní srdce, zjišťuje svou náklonnost ke zlu a připadá si obklopený mnohým zlem, které nemůže mít původ v jeho Stvořiteli. Navíc narušuje jeho pravé předurčení k závěrečnému cíli, podobně jako řád, který se týká jeho osoby, vztahů s ostatními a celým stvořením. Tato náklonnost vede k tomu, že člověk prožívá svobodu jako právo využívat nesprávně věci, které mu Bůh poskytl, aby mu sloužily. Tento zmatek nemá dopad jen na danou osobu, ale i na ostatní lidi.

Nesprávný obraz Pinocchia vede k úvaze o účinku hříchu na člověka. Důsledky hříchu jsou zřejmé na těle i na duchu, na naší činnosti i v osobních projevech skrze tělo. Člověk ztrácí svou důstojnost. Ztrácí velikost povolání být opravdu lidský.

Jenom láska je schopná obnovit rozvráceného člověka. Lidstvo dosáhne své plnosti jen v lásce.

Když Pinocchio zjistí, že něco potřebuje, obrátí se na otce, svého tvůrce, a cítí se hluboce milován. Tehdy se stává pravým synem.

- Svoboda je neodmyslitelně spjatá s lidským bytím. Bůh nás stvořil „bez provázků“. Stvořil nás svobodné. A tak nás miluje.
- Bůh vepsal do našeho srdce a těla naše povolání k lásce.
- Naše svoboda a srdce zasažené zlem nás vzdalují od tohoto povolání.
- Křesťanská morálka není zátěž. Je to pomoc, tak jako „pískání“ Grillo Parlante.
- Když nežijeme v souladu s Dobrem a Láskou, ztrácíme svou lidskou důstojnost, podobně jako se Pinocchio změnil v oslíka.
- Svět nám nabízí „iluze“, které se zdají být dobré, ale mohou být zavádějící a můžeme kvůli nim ztratit svou důstojnost.

Časový plán a materiál

Tento sešit je určen žákům 1. ročníku střední školy.

Pokud se tato lekce neprobírala před částmi o hříchu a morálce, je vhodné ji zařadit do těchto částí jako úvodní lekci, a tak ji lze zařadit do programu druhého ročníku střední školy.

Aktivita	Doba (minuty)	Materiál
Aktivita 1: Úvod a čtení pohádky	5	Pohádka o Pinocchiovi: čtení, příprava obrázků, loutek nebo scénky
Aktivita 2: Analýza vět	20	Věty (na obrázcích nebo na tabuli)
Aktivita 3: Vývoj vyprávění	30	Pracovní sešit
Závěr	5	